

HARRIET
BEECHER STOWE

Coliba
unchiului Tom

Traducere din limba engleză
LUCIAN POPA

CUPRINS

I. În care cititorul ia seama la un om plin de omenie . . .	5
II. Mama	20
III. Soțul și tatăl	26
IV. O seară în coliba unchiului tom	35
V. În care se înfățișează ce simțăminte încearcă un „obiect“ însuflețit care își schimbă stăpânul	53
VI. Descoperirea	67
VII. Lupta mamei	82
VIII. Evadarea elizei	103
IX. În care iese la iveala faptul că un senator este și el un om	127
X. Proprietarul își intră în drepturi	153
XI. În care starea sufletească a mărfii se depreciază considerabil	170
XII. Incidentele unui comerț îngăduit de lege	193
XIII. Într-o așezare a quakerilor	222
XIV. Evangeline	238
XV. Despre noul stăpân al lui tom și despre felurite alte chestiuni	255
XVI. Stăpâna lui tom și opiniile ei	282
XVII. Cum se apără um om liber	312
XVIII. Experiența și opiniile domnișoarei Ophelia	339
XIX. Experiența și opiniile domnișoarei Ophelia (continuare)	366
XX. Topsy	400
XXI. Kentucky	425
XXII. „Iarba se veștejește, floarea se ofilește“	434

XXIII. Henrique	446
XXIV. Prevestiri	459
XXV. Micul evanghelist	470
XXVI. Moartea	478
XXVII. „Acesta e sfârșitul lumii“	500
XXVIII. Iarăși laolaltă	514
XXIX. Fără apărare	539
XXX. Târgul de sclavi	552
XXXI. Cale de mijloc	569
XXXII. Ținuturi mohorâte	579
XXXIII. Cassy	594
XXXIV. Povestea mulatrei	607
XXXV. Aducerile-aminte	625
XXXVI. Emmeline și Cassy	636
XXXVII. Libertate	647
XXXVIII. Victoria	658
XXXIX. Stratagema	675
XL. Martirul	692
XLI. Stăpânul cel tânăr	704
XLII. O autentică poveste cu fantome	716
XLIII. Continuări	727
XLIV. Eliberatorul	742
XLV. Concluzii	749

HERMANN HESSE

Jocul cu mărgele de sticlă

HERMANN HESSE

Siddhartha. Călătoria spre Soare-Răsare

FRANZ KAFKA

Procesul

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Citadela

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Curierul de Sud. Zbor de noapte. Pământ al oamenilor. Pilot de război

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Micul prinț

THOMAS MANN

Doctor Faustus

THOMAS MANN

Muntele vrăjit

ALBERT CAMUS

Străinul. Ciuma. Căderea. Exilul și împărăția

ALBERT CAMUS

Primul om

ALBERT CAMUS

Fața și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara

HENRY DE MONTHERLANT

Băieții

HARRIET BEECHER STOWE
Uncle Tom's Cabin

© Editura RAO, 2014
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Ilustrația copertei
© Yung-chao Chen – dreamstime.com

2014

Editura RAO
Str. Bărgăului nr. 9-11, sector 1, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STOWE, HARRIET BEECHER

Coliba unchiului Tom / Harriet Beecher Stowe ;
trad.: Lucian Popa. - București : Editura RAO, 2014
ISBN 978-606-609-698-0

I. Popa, Lucian (trad.)

821.111(73)-31=135.1
323.1(=41/45)(73)(0:82-31)

CAPITOLUL I

ÎN CARE CITITORUL IA SEAMA
LA UN OM PLIN DE OMENIE

În amurgul unei friguroase după-amiezi din luna lui februar, doi gentlemen ședeau, fără o altă companie decât aceea a unui pahar de vin, în sufrageria frumos mobilată a unei case din orașul P., statul Kentucky. Nu se afla prin preajmă niciun servitor, iar cei doi gentlemen, cu scaunele trase cât mai aproape, păreau să discute ceva cu toată seriozitatea.

Am zis doi „gentlemen“, și nu altfel doar pentru ca lucrurile să fie mai simple. Căci unul din meseni, la drept vorbind, la o privire mai atentă, nu prea putea fi caracterizat astfel. Era un individ bondoc și îndesat, cu trăsături cam din topor, și cu acea înfumurare tipică celui hotărât să-și croiască drum în viață dând din coate în stânga și-n dreapta. Straietele împopoțonate, începând cu jiletca sa colorată și încheind cu cravata albastră stropită cu picățele galbene, strânsă într-un mod pretențios, totul se potrivea de minune cu aspectul său în general. Măinile sale butucănoase, ca niște lopeți, erau acoperite din belșug cu inele; iar de lanțul gros de aur al ceasului erau animate felurite brelocuri de toate culorile curcubeului, de mărimi diferite, pe care, în vârtejul conversației, le zdrăngănea cu mare încântare. Vorba sa se afla mai presus de

Orice reguli gramaticale și era împănată, pe deasupra, cu tot soiul de expresii pe care hârtia nu le poate suporta și pe care, așa dar, nu v le putem aduce la cunoștință, în ciuda dorinței noastre de a vă face părtași la ele.

Tovarășul său, domnul Shelby, avea aerul unui gentleman; interiorul locuinței sale, ca și aranjamentul obiectelor care-l compuneau, lăsau să se întrevadă bunăstare și chiar chiverniseală. Așa cum am mai spus, cei doi erau adânciți într-o discuție serioasă.

– Asta e felul în care văd eu situația, zicea domnul Shelby.

– Nici vorbă, domnule Shelby, e peste poate să bat palma la o asemenea învoială. Nici nu mă gândesc! nu se lăsă nici celălalt mai prejos, săltând paharul cu vin până la nivelul ochilor și uitându-se prin el.

– Ei bine, Haley, ia aminte că oameni ca Tom nu se află chiar pe toate drumurile; oricum ai suci-o și-ai învărti-o, merită cu prisosință banii ăștia, oriunde ar fi; om de încredere, onest, descurcăreț se îngrijește de moșia mea cu o precizie de ceasornic.

– Adică vrei să zici că e cinstit atât cât poate un negru să fie, zise Haley, turnându-și un pahar de coniac.

– Ba nu! Chiar vreau să spun că Tom este un om bun, onest, harnic, cu mințile-n cap și cu frică de Dumnezeu în suflet. A îmbrățișat credința acum patru ani, la o întrunire, și sunt convins că a făcut-o din toată inima, cu trup și suflet. I-am lăsat pe mână, de atunci încoace, tot ce am avut: bani, casă, cai și-l las să umble în voie oriunde doarește; niciodată nu mi-a înșelat încrederea, mereu s-a dovedit a fi credincios și onest.

– Sunt destui de părere că nu se află negri cu frica lui Dumnezeu, Shelby, zise Haley, fluturându-și mâna cu un aer nevinovat, dar eu unul sunt gata s-o cred și p-asta. Chiar acum, în cel din urmă lot din anul ăsta, am avut

parte de un flăcău pe care l-am dus tocmai la New Orleans; nu-ți spun, când îl auzai înălțând rugi înflăcârate, te credeai în mijlocul unei slujbe; era blând și potolit ca un mieluşel. Și ce s-o mai lungesc, am obținut un preț bun pe el, căci îl luasem pe mai nimic de la unul nevoit să-și vândă tot avutul, așa că m-am ales cu șase sutare de pe urma lui. Da, da, socot că religia nu-i un lucru de lepădat la un negru, mai cu seamă când e vorba de o marfă pe cinste, și nu de adunătură.

– Ei bine, Tom este o marfă de cea mai bună calitate, nu încape discuție, întări celălalt. Nu mai demult decât toamna trecută l-am lăsat să se ducă de capul lui la Cincinnati, să descâlcească niște afaceri de-ale mele și să vină acasă cu cinci sute de dolari. „Tom, i-am spus, mă încred în tine fiindcă te cred un bun creștin; știu că n-ai să mă tragi pe sfoară.“ Tom s-a întors și puteam să jur că așa se va întâmpla. Niște nemernici se pare că au încercat să-i sucească mințile, să-l abată de la calea cea dreaptă, zicându-i: „Tom, de ce nu-ți iei tu frumos tălpășița în Canada?“ „Așa ceva nu se face, doar stăpânul are încredere în mine“, le-a răspuns el, după cum am aflat mai târziu, când mi-a ajuns la urechi toată târășenia. Nu-mi vine ușor să mă despart de Tom, sunt nevoit s-o recunosc. Acoperă cu prisosință întreaga datorie pe care o am la tine; și n-ar trebui să zici ba, Haley, dacă ai măcar o fărâmbă de conștiință.

– Ei, în privința conștiinței nu mă pot plânge, atât cât își poate permite un om de afaceri să aibă așa ceva. Doar atâta, știi tu, cât să pot lega jurământ pe socoteala ei, nici mai mult, nici mai puțin, răspunse negustorul, hlizindu-se. Iar pe de altă parte, nu mă dau în lături de la nimic când e vorba să dau o mână de ajutor prietenilor; doar că anul ăsta, vezi tu, anul ăsta nu-i deloc un an ușor pentru mine, ba chiar dimpotrivă așa zice.

Negustorul slobozi un oftat răsunător, măcinat chipurile de griji, și-și mai turnă o porție zdravănă de coniac.

— Bine, Haley, dar atunci cum te bate gândul să ajungem la o înțelegere? zise domnul Shelby după câteva momente în care liniștea domnise, stânjenitoare.

— Păi, nu-ți prisosește vreun băietan sau vreo fetișcană, să mi-i dai laolaltă cu Tom?

— Nu, oricum niciunul căruia să nu-i simt lipsa. Drept să-ți spun, doar faptul că sunt la strâmtoare mă obligă să-i scot la vânzare, căci nu-mi place câtuși de puțin să mă despart de oricare din oamenii mei, să-i dau pe mâini străine. Țsta-i adevărul, și nu altul.

În acest răstimp, ușa se deschise și un băiețuș mulatru, nu mai mare de patru-cinci anișori, își făcu apariția în cameră. Era frumușel și avea un aer gingaș. Părul său negru, mătăsoș și pufos deopotrivă îi încadra chipul bucalat, punctat cu două gropițe de toată frumusețea, în vreme ce ochii săi mari și întunecați, din care izvorau căldura și blândețea, scotoceau încăperea precum două veverițe neastâmpărate, adumbriți de gene dese și lungi. Era înveșmântat într-o rochiță acoperită cu pătrate stacojii și galbene, croită și cusută cu luare-aminte, așa încât să-i scoată și mai mult în evidență frumusețea pielii întunecate; și pe deasupra mai avea și un aer șugubăt, dar și sfios, care arăta limpede că era obișnuit să fie alintat și luat în seamă de către stăpânul lui.

— Ia te uită, Jim Crow! zise domnul Shelby, fluierând, și îi aruncă niște stafide. Prinde-le, nu le lăsa să-ți scape!

Copilașul se năpusti cât putu de repede după premiul său, în vreme ce stăpânul lui râdea.

— Vino încoace, Jim Crow! zise el. Copilul se apropie, iar stăpânul îi mângâie ciuful cărlionțat și-l prinse cu blândețe de bărbie: Acum, Jim, arată-i domnului acestuia cum știi tu să dansezi și să cânti.

Băiatul începu unul dintre cântecele acelea grotești și sălbaticе obișnuite în rândul negrilor, cântând cu voce limpede și bogată și însoțind melodia cu mișcări amuzante ale mâinilor, picioarelor și întregului trup, toate aflându-se însă într-o armonie fără cusur cu muzica.

— Bravo! zise Haley, aruncându-i un sfert de portocală.

— Iar acum, Jim, umblă precum bătrânul unchiaș Cudjoe, când are reumatism, îl îndemnă stăpânul.

Cât ai zice pește, picioarele mlădioase ale copilului părură să devină diforme de povara anilor, spatele i se gărbovi și, ajutându-se de bastonul stăpânului, se porni să dea târcoale prin încăperea, cu fețișoara sa copilărească schimonosită de supărare și scuipând în stânga și-n dreapta, aidoma unui bătrân.

Cei doi gentlemen răsăra pe săturate.

— Acum, Jim, continuă stăpânul, arată-ne cum înalță bătrânul Elder Robbins un psalm.

Băiatul își alungi fața bucalată și se porni să îngâne fonfăit, cu o seriozitate imperturbabilă.

— Ura! Ce mai șugubă! zise Haley, entuziasmat. Ești o figură, nu glumă. Ce-ai zice, continuă el, lăsându-și palma să cadă de câteva ori pe umărul domnului Shelby, să-mi dai băiatul și astfel să scapi de orice datorie. Spune și tu, acum, la drept vorbind, dacă asta n-ar fi soluția cea mai potrivită!

Chiar atunci ușa se deschise cu blândețe și o tânără mulatră, care părea să fi avut vreo douăzeci și cinci de ani, păși în încăperea.

Era suficient să arunci o singură privire asupra ei și asupra copilului ca să îți dai seama că era vorba de mamă și fiu. Aveau aceiași ochi mari, limpezi și negri, tivțiți de gene lungi; aceleași suvițe de păr mătăsoș și negru. Obrajii negri se îmbujorară vizibil atunci când femeia își dădu seama că străinul o privea cu admirație fătuișă. Rochia îi

venea ca turnată, scoțându-i în evidență corpul frumos conturat. Mâna ei fină, ea și gleznele sale subțiri și picioarele gingașe nu fuseseră trecute cu vederea de ochiul de vultur al negustorului, obișnuit să aprecieze dintr-o privire calitățile unei femei.

– Ei bine, Eliza, ce-i? zise stăpânul, de cum o văzu că se oprește și privește cu sfială în preajmă.

– Îl căutam pe Harry, domnule, nu vă fie cu supărare.

Băiatul se năpusti numaidecât spre ea, arătându-i ce agonisise în poala rochiței sale.

– Bine, ia-l cu tine, atunci, zise domnul Shelby.

Ea ieși fără să mai zăbovească, purtându-și copilul în brațe.

– Pe Jupiter, zise negustorul, întorcându-se plin de admirație spre domnul Shelby, dar asta e marfă prima-ntâi, zău așa! La New Orleans ai putea să te umpli oricând de bani pe seama ei. Am văzut cu ochii mei cum unii au scos din buzunar mai bine de o mie de dolari pentru fete care nici vorbă să se fi putut asemui cu ea.

– Nu doresc să mă îmbogățesc pe seama ei, îi răspunse domnul Shelby, tăios.

Și, încercând să abată conversația, destupă o altă sticlă de vin, cerându-i lui Haley părerea asupra ei.

– De nota zece, *sir!* Prima-ntâi! răspunse negustorul. Apoi, revenind, îl întrebă pe Shelby, în timp ce-l bătea familiar pe umăr: Hai, spune-mi, ce preț vrei pentru fata asta? Cât să-ți ofer pentru ea?

– Domnule Haley, ea nu-i de vânzare, răspunse domnul Shelby. Soția mea n-ar consimți să se despartă de ea nici dacă i-ai oferi în schimb greutatea ei în aur!

– Ei, ei, dar femeile spun tot timpul lucruri de soiul ăsta, căci n-au habar de valoarea banilor. Arată-i doar câte ceasornice, găтели și obiecte de podoabă și-ar putea cumpăra cu aurul pe care-l ofer în schimb și să nu-mi zici

mie pe nume dacă atunci părerea ei nu se va schimba întru totul, ascultă ce-ți zic.

– Ți-am spus, Haley, și să nu mai aducem vorba despre asta. Am spus *nu*, iar asta înseamnă doar *nu* și nimic altceva! spuse domnul Shelby, îndârjit.

– Bine, bine, atunci n-ai decât să-mi dai băiatul, zise negustorul. N-ai cum să zici că nu am renunțat la destul pentru el.

– Dar la ce-ți trebuie copilul, pentru numele lui Dumnezeu? vru să știe Shelby.

– Ei, am un prieten care se ocupă și el cu trebușoarele astea. Cumpără băieți reușiți pe care are de gând să-i crească. Articole scumpe – îi vinde apoi ca servitori bogătaşilor care sunt dispuși să plătească bani buni. Dă bine să ai așa ceva, un băiat frumos care să deschidă uși, să aștepte și să servească. Scoți bani buni pe ei. Iar drăcușorul ăsta mițel, e atât de amuzant că va avea mare succes.

– N-aș vrea să-l vând, răspunse domnul Shelby, adâncit în gânduri. Drept să-ți spun, domnule, sunt un om milos și nu aș vrea să despart băiatul de mama lui.

– Ei, cum de nu? Te înțeleg mai bine decât crezi! De multe ori nu e tocmai ușor să ajungem la o înțelegere cu femeile. Urâsc la culme văicărelile și smiorcăielile. Sunt cât se poate de neplăcute. Dar cum eu mă ocup de afaceri, reușesc să le evit, domnule. Ce-ar fi însă dacă ai trimite-o de acasă pe mamă, pentru o zi sau poate pentru o săptămână? Atunci afacerea s-ar putea încheia în liniște, înainte de întoarcerea ei acasă. Iar atunci, soția dumitale i-ar putea oferi drept cadou niște cercei sau chiar o rochie nouă, ceea ce ar împăca-o.

– Nu prea cred că o să fac asta.

– O, Doamne! Dar vietățile astea nu sunt ca oamenii albi. Ele sunt în stare să îndure multe, totul e doar să știi cum să-i iei. Se zice, continuă Haley, abordând o mină

nevinovată și un aer confidențial, că negoțul de sclavi îți asprește sentimentele, dar eu n-am socotit nicicând că astfel ar sta lucrurile. E adevărat, însă, că eu nu fac afaceri ca alții din breaslă. I-am văzut pe unii smulgând un copil din brațele mamei sale și scoțându-l la vânzare, în vreme ce femeia striga ca ieșită din minți. Asta nu-i decât o metodă cât se poate de stupidă, care nu face decât să strice marfa, uneori în așa hal încât nu mai face nici doi bani. Ce crezi că mi-a fost dat să văd odată, la New Orleans? Cu ochii mei am văzut cum unei femei, aș putea să zic desăvârșite, i s-a tras moartea dintr-o nepricepere de soiul ăsta. Cel care o cumpăraseră nu avea de gând să ia și copilul laolaltă cu mama, care-și ținea copilul ca o leoaică puiul și urla cât o ținea gura. Întreaga tărașenie a avut un sfârșit tare urât. Mă trec și acum fiorii când îmi aduc aminte. După ce au lăsat-o fără copil, femeia și-a pierdut mințile, iar peste o săptămână a trecut pe lumea cealaltă. Și iac-așa, domnule, o mie de dolari irosiți. Și asta doar fiindcă s-a lucrat fără cap. Țasta-i motivul pentru care, și asta o știu de pe pielea mea, întotdeauna e mult mai cu folos să dai dovadă de omenie.

Acestea fiind zise, negustorul se lăsă să cadă în scaun cu brațele încrucișate cu un aer virtuos, văzându-se probabil ca un al doilea Wilberforce.

Subiectul părea să-l fi acaparat de-a binelea, căci, în vreme ce domnul Shelby curăța o portocală, adâncit în gânduri, Haley îi dădea înainte, cu modestia potrivită, de parcă adevărul însuși îl îndemna să mai adauge ceva.

– Nu face frumos să-ți aduci singur laude, asta-i limpede, dar nu grăiesc decât adevărul. Sunt considerat unul dintre puținii negustori care aduce întotdeauna negri de cea mai bună calitate sau măcar așa mi s-a zis. Cu toții sunt în stare bună, bine hrăniți și tot tacâmul, iar la mine e locul în care se prăpădesc cei mai puțini

oameni. Iar convingerea mea e că asta nu se datorează decât modului în care mă port cu ei. Așa că pot zice, cu mâna pe inimă, domnule, că omenia reprezintă temelia negoțului meu.

– Chiar așa! Îngăimă domnul Shelby în lipsă de altceva mai bun.

– Sigur că mulți s-au distrat pe seama principiilor mele, domnule. Pentru că nu sunt nici populare și nici obișnuite. Dar, domnule, eu țin la ele. M-am ținut de ele și am prosperat cu ele. Ei da, domnule, pot pentru ca să zic că principiile mele au dat roade.

Negustorul se amuză singur pe seama glumei pe care o făcuse.

Acest discurs despre omenia negustorului de sclavi era atât de picant și de neobișnuit încât, cu toate strădaniile, domnul Shelby nu reuși să-și înfrâneze râsul.

Poate că râsul te va cuprinde și pe tine, cel care parcurgi aceste rânduri. Numai că, precum bine știi, în timpurile noastre chipul omeniei se ascunde sub cele mai neașteptate măști. Iar lucrurile ciudate pe care sunt în stare să le spună sau chiar să le facă cei omenoși sunt câtă frunză și iarbă.

Prinzând curaj auzind râsul domnului Shelby, negustorul își urmă pledoaria.

– S-ar putea să te surprindă, dar n-am fost în stare să-i fac și pe alții să priceapă cum stă treaba în privința asta. Fostul meu asociat din Natchez, Tom Loker, nu era deloc prost, numai că cu negrii era diavolul în persoană. Și asta doar din principiu, vezi dumneata; altfel, era un om bun de pus la rană. I-am și zis odată: „Tom, când negresele tale se pun pe bocit, de ce le dai pumni în cap și le snopești în bătaie? E ridicol și pe deasupra nici nu te alegi cu nimic. Ce te doare pe tine când le umflă plânsul? Dă-le pace să bocească, domnule, cât le țin curelele. E doar în

Libris.ro
 Respect pentru oameni și cărți

Firea lucrurilor, căci, dacă natura nu-și află albie să se manifeste într-un fel, va ocoli zăgazul și-și va croi un alt drum. Unde mai pui că – I-am mai zis eu – în felul ăsta nu faci decât să-ți strici singur marfa. În urma acestui tratament fetele se cam îmbolnăvesc și câteodată își pierd și frumusețea, de ajuns să arate ca dracu'. De ce nu încerci măcar să le iei cu duhul blândeții și să le potolești cu vorba bună? Tom, un dram de omenie cântărește mai mult decât toate țipetele și loviturile tale și îți aduce și un câștig mai mare, ascultă ce-ți zic! – Numai că Tom nu era în stare să priceapă. Și în afaceri mi-a adus atâtea pierderi, încât n-am avut încotro și a trebuit să mă despart de el, cu toate că era un om cu un suflet bun și cinstit; cinstea a lui n-am mai întâlnit în lumea afacerilor!

– Și modul în care închei dumneata afacerile crezi că este mai bun decât metodele pe care le aplica Tom? Întrebă domnul Shelby.

– Ei, da, domnule! Ori de câte ori îmi stă în putință încerc, după cum vedeți, să evit aspectele neplăcute ale meseriei mele. De exemplu, atunci când e vorba de vânzarea unor copii, fac tot ce pot pentru ca mamele lor să nu se afle prin preajmă căci, știți bine, ochii care nu se văd se uită mai lesne, iar după ce afacerea s-a încheiat, s-a bătut palma și nu mai e nimic de încheiat, le vine mai ușor să se obișnuiască cu gândul despărțirii. Nu știu dacă știți, dar ei, negrii, nu sunt la fel ca oamenii albi, care sunt crescuți și educați să își păstreze soțiile și copiii și altele asemenea. Negrii crescuți cum trebuie nu au așteptări de genul ăsta, așa că le vine mai ușor.

– Mi-e teamă că negrii mei nu sunt deloc crescuți „cum trebuie“, zise Shelby.

– Se pare că nu. Dumneavoastră, cei din Kentucky, nu faceți decât să-i stricați pe negri. Știu, știu: nu le vreți decât binele, dar asta nu înseamnă că vă purtați cum se

cuvine cu ei. Unui negru a cărui soartă este să fie purtat de colo-colo în cele patru zări și vândut de la unul la altul, după cum dă Dumnezeu, nu-i faci decât rău dacă te porți prea frumos cu el, căci așa clipele grele și aspre care îi sunt hărăzite i se vor părea de neîndurat. Aș îndrăzni chiar să zic că negrii dumitale ar înlemni într-un loc în care negrii de pe plantații ar cânta și ar chiu de bucurie. Firește, fiecare om crede în dreptatea lui. Iar eu zic că îi tratez pe negri pe cât de bine merită să fie tratați.

– Nu-i puțin lucru să fii mulțumit de propria persoană! zise domnul Shelby cu un sentiment amar, ridicând aproape imperceptibil din umeri.

– Ei bine, zise Haley, după ce ambii păstraseră tăcerea o vreme, la ce concluzie ai ajuns?

– Păi, o să mai chibzuiesc un pic. De altfel, trebuie să mă sfătuiesc și cu soția mea, dar în orice caz, dacă ții ca totul să se petreacă fără tevdură, după cum dorești dumneata, ai face bine să nu mai vorbești și altcuiva despre asta. Dacă cumva ceva ajunge la urechea negrilor mei și astfel ar fi vestiți din vreme despre ce-i așteaptă, n-ar mai fi deloc ușor să-l iei pe vreunul dintre ei, asta ți-o spun deschis, fără ocolișuri.

– De bună seamă, o să tac chitic. Dar să știți că mă grăbesc teribil și voi vrea să știu cât de curând pe ce mă pot baza, încheie el, ridicându-se și îmbrăcându-și mantaua.

– Bine atunci, treci deseară, între șase și șapte, și vei afla răspunsul.

Negustorul salută, înclinându-se, și ieși.

„Mi-ar fi plăcut să pot să-i fac vânt pe scări! İși zise domnul Shelby în urma ușii care se închisese. Mare neobrăzat! știe că sunt la mâna lui. De mi-ar fi zis cineva vreodată că-l voi da pe Tom pe mâna unui asemenea negustor ticălos l-aș fi întrebat: «Servitorul tău e un câine, de-l pui să facă așa ceva?» Și iată că acum n-am încotro și